Archive of SID

تحقیقات حسابداری و حسابرسی، زمستان ۱۳۹۸، شماره ۴۴، از صفحه ۴۵ تا ۶۲

بررسی رابطه بین مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی و به موقع بودن سود با تاکید بر آشفتگی مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

دکتر رضا جامعی©[1]

دانشیار گروه حسابداری، دانشکدهٔ علوم انسانی واجتماعی، دانشگاه کردستان و حسابدار رسمی

هەوارنوربخش[2]

کارشناسی ارشد، دانشکدهٔ علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان

(تاریخ دریافت: ۱۶ مرداد ۱۳۹۶؛ تاریخ پذیرش: ۲۰ دی ۱۳۹۶)

بر اساس تئوری نمایندگی، تضاد منافع میان مالکان و مدیران هزینه‌های نمایندگی را سبب می‌شود. قوانین مربوط به حاکمیت شرکتی درصدد تخفیف این هزینه‌ها هستند. از ابزارهای بااهمیت در این حوزه می‌توان به استقلال هیات مدیره، تمرکز مالکیت، ساختار مالکیت، مالکیت نهادی و غیره اشاره کرد. این مطالعه درصدد شناسایی رابطه بین مکانیزم-های حاکمیت شرکتی و به موقع بودن سود با تاکید بر آشفتگی مالی، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. از اینرو، تعداد ۱۲۸ شرکت در طی دوره ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲ بررسی شدند. در ابتدا با استفاده از مدل تعدیل شده آلتمن شرکت‌های آشفته مالی از شرکت‌های سالم مالی تفکیک شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های پژوهش از نرم افزارSPSS، Eviews و Excel بهره گرفته شد. سپس آزمون فرضیه‌های پژوهش به کمک تجزیه و تحلیل رگرسیون چندگانه با استفاده از روش حداقل مربعات تعمیم یافته(GLS) از طریق داده‌های ترکیبی انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که درصد استقلال هیأت مدیره و درصد مالکیت نهادی رابطه معنادار و منفی با به موقع سود و تمرکز مالکیت و ساختار مالکیت رابطه معنادار و مثبتی با به موقع بودن سود دارند. همچنین در شرکت‌های درمانده مالی، درصد استقلال هیات مدیره، درصد مالکیت نهادی و درصد تمرکز مالکیت رابطه مثبت و معناداری با به موقع بودن سود دارند و رابطه‌ی معناداری بین ساختار مالکیت و به موقع بودن سود مشاهده نگردید.

واژه‌های کلیدی: مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی، به موقع بودن سود، آشفتگی مالی، بورس اوراق بهادار تهران.

© (نویسندهٔ مسئول)

[1] r.jamei@uok.ac.ir

[2] hn.hesabdar@gmail.com

www.SID.ir

Archive of SID

مقدمه

به‌موقع بودن یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی محسوب می‌شود. اطلاعات سود برای اینکه مربوط باشد، باید به سرعت در بازار منتشر و در دسترس استفاده کنندگان قرار گیرد. به موقع بودن سود اشاره به این دارد که سود قادر است اطلاعات را به شکل کارامدتر منتقل کند[۳۷]. همچنین انتشار به‌موقع سود منجر به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و در نتیجه واقعی شدن بازده مورد انتظار سرمایه‌گذاران می‌گردد. وقتی عدم تقارن اطلاعاتی در رابطه با سهام یک شرکت افزایش می‌یابد، ارزش ذاتی آن با قیمت در بازار سرمایه متفاوت خواهد بود. بنابراین، وجود عدم تقارن اطلاعاتی در بازار سرمایه، سرمایه افراد عادی را در این بازار، به مخاطره می‌اندازد. پس اگر اطلاعات مربوط به سود به موقع باشد عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه‌گذاران کاهش، و درنتیجه قیمت سهام آنها سقوط کمتری خواهد داشت[۳۷].

سهامداران و ذینفعان خواهان حداکثر شدن منافع شرکت هستند که لزوماً با منافع مدیران که کسب حداکثر پاداش است همسو و هم جهت نمی‌باشد، اینجاست که تضاد منافع پیش می‌آید که منجر به مشکل نمایندگی می‌شود که خود به عنوان یکی از موانع اصلی انتشار اطلاعات قابل اتکاء و به موقع بشمار می‌رود. [۲۸]. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که یکی از سازوکارهای کنترل هزینه های نمایندگی، حاکمیت شرکتی است. حاکمیت شرکتی مجموعه ابزارهای هدایت و کنترل است که با استفاده از قوانین، مقررات، موجب دستیابی به هدف‌های پاسخگویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذینفعان می‌شود[۳]. همچنین پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد، شرکت‌های که عملکرد ضعیفی داشته‌اند تلاش می‌کنند، افشای اطلاعات خود را به تعویق بیندازند و محیط غیر شفافی اتخاذ کنند تا عدم کارآیی خود را پوشش دهند. از این رو حاکمیت شرکتی به عنوان یکی از مهّم‌ترین راهکارها برای حل این مشکلات مورد توجه بسیاری از ذی‌نفعان،سرمایه‌گذاران و دولت قرار گرفته شده است.

بنابراین باتوجه به مطالب گفته شده هدف از این پژوهش بررسی رابطه بین مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی و به موقع بودن سود در شرکت‌هایی که دچارآشفتگی مالی شده‌اند، می‌باشد.

چارچوب نظری پژوهش

به موقع بودن سود

در مفاهیم نظری گزارشگری مالی به موقع بودن اینگونه تعریف شده که هرگاه تأخیری نابجا در گزارش اطلاعات رخ دهد، اطلاعات ممکن است خصوصیت مربوط بودن خود را از دست بدهد. به موقع بودن سود، به توانایی سود جاری در انتقال اطلاعات جاری مربوط می‌باشد. به موقع بودن سود اشاره به این دارد که سود قادر است اطلاعات را به شکل کارامدتر منتقل کند[۳۷]. از این رو، اقلام سود حاوی اطلاعات مفید و کیفی بیشتر برای سرمایه‌گذاران برون سازمانی هستند و باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه‌گذاران خواهد شد. و به تبع نوسانات در قیمت سهام کاهش می‌یابد.

www.SID.ir

Archive of SID

استقلال هیأت مدیره

یکی از انواع هزینه‌های نظارت به منظور کنترل مسئله نمایندگی به کارگیری اعضای غیرموظف در هیأت مدیره برای نظارت بر رفتار مدیر است. بر این اساس، اعضای مستقل، مسئله نمایندگی را کنترل می‌کنند عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیر و سهامداران را با ارائه افشای بهتر و با کیفیت تر، کاهش می‌دهند[۳۲]. بنابراین پیش بینی می‌شود که بین تعداد مدیران غیر موظف در هیأت مدیره شرکت‌ها و به موقع بودن سود رابطه معناداری وجود داشته باشد.

ساختار مالکیت

منظور از ساختار مالکیت، مشخص کردن بافت و ترکیب سهامداران یک شرکت و بعضاً مالک عمده نهایی سهام آن شرکت است. برای سنجش ساختار مالکیت تاکید این پژوهش روی بررسی اثر ساختار مالکیت شرکت‌ها از حیث میزان خصوصی‌تر بودن آنها بر روی به موقع بودن سود است. بیس‌لی و لیتل‌چایلد(۱۹۸۹) [۲۲] معتقدند خصوصی‌سازی روشی برای بهبود عملکرد فعالیت‌های اقتصادی است. بنابراین انتظار می‌رود شرکت‌های خصوصی در فضای رقابتی حاکم، برای کسب اعتبار بیشتر و کاهش هزینه‌های سرمایه، افشاءهای به موقع‌تری داشته باشند.

سرمایه‌گذاران نهادی

سرمایه‌گذاران نهادی شامل نهادهای بزرگی نظیر بانک‌ها، شرکت‌های بیمه، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و ... می‌باشند. این سرمایه‌گذاران با در دست داشتن مالکیت قابل توجه‌ای از سهام شرکت‌ها دارای نفوذ قابل ملاحضه‌ای هستند [۲۴]. مدیران شرکت‌ها با مالکیت سهامداران نهادی مجبورند جهت کسب رضایت مالکان، اطلاعات بیشتر و به‌موقع‌تری را افشاء نمایند[۷]. در نتیجه استدلال می‌شود که مالکان نهادی می‌توانند با اعمال فشار به شرکت‌ها موجب افشای اطلاعات به موقع‌تر، و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی شوند [۳۳].

تمرکز مالکیت

تمرکز مالکیت به حالتی اطلاق می‌شود که میزان قابل ملاحظه‌ای از سهام شرکت به سهامداران عمده (اکثریت) تعلق داشته باشد که هر چه مقدار سهامداران کمتر باشد، مالکیت متمرکزتر خواهد بود[۱۳]. مطابق با پژوهش لیم[۲] و همکاران(۲۰۱۴) [۳۳] هویت سهامداران عمده و تمرکز مالکیت در تعیین به موقع بودن کشف قیمت نقش به سزایی را دارد. همچنین یو و همکاران[۳] (۲۰۰۲) [۳۹]، در پژوهش خود به این شواهد دست یافتند که ارتباط قوی و مثبتی بین سهام داران عمده و آگاهی بخشی سودآوری وجود دارد.

[1] Beesly and Little child
[2] Lim et al
[3] Yeo at el

www.SID.ir

Archive of SID

حاکمیت شرکتی و به موقع بودن سود

حاکمیت شرکتی مجموعه ابزارهای هدایت و کنترل است که با استفاده از قوانین، مقررات، موجب دستیابی به هدف‌های پاسخگویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذینفعان می‌شود[۴]. سهامداران که مهمترین گروه استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی هستند تصمیمات مربوط به امور سرمایه گذاریشان را عمدتا بر اساس سود حسابداری اتخاذ می‌نمایند، لذا به موقع بودن سود از اهمیت ویژه‌ای نزد استفاده‌کنندگان برخوردار است. که این اهداف می‌تواند بوسیله یک حاکمیت شرکتی مطلوب برآورده شود.

آشفتگی مالی

آلتمن و هاتچکیس(۲۰۰۶) [۱۹] درماندگی مالی را این گونه تعریف می‌کنند که هرگاه نرخ بازده تحقق یافته برای سرمایهٔ به کار رفته در بنگاه، به صورت معنادار و مداوم کمتر از نرخ بازده درخواست شده باشد درماندگی مالی رویداده است. آلتمن (۱۹۶۸) [۱۷] نخستین فردی است که مدل‌های پیش بینی چند متغیره را عرضه کرد وی با به کارگیری روش تحلیل تمایزی چندگانه و استفاده از نسبت‌های مالی بعنوان متغیرهای مستقل به دنبال پیش‌بینی ورشکستگی بنگاه‌ها بود.

پیشینه پژوهش

لیم و همکاران (۲۰۱۴) [۳۳] در پژوهش خود به بررسی ارتباط بین مالکیت شرکتی و حاکمیت شرکتی و به موقع بودن سود شرکت‌های بورس اوراق بهادار مالزی پرداختند. آنان به این نتایج دست یافتند که تمرکز مالکیت و شخصیت بزرگترین سهامدار بر به موقع بودن سود تاثیر با اهمیتی دارد.

عبادین و همکاران[۲](۲۰۱۲) [۲۷] تاثیر همزمان متغیرهای حاکمیت شرکتی و ویژگی‌های شرکت را در به موقع بودن گزارش‌های مالی مطالعه کردند. نتایج حاصل از پژوهش آن‌ها نشان داد که بین اندازه شرکت حسابرسی و به‌موقع بودن گزارش‌های مالی رابطه معناداری وجود دراد.

وو و لیو[۳](۲۰۱۰) [۳۸]، به بررسی تاثیر ویژگی‌های هیأت مدیره بر تسریع در گزارشگری مالی در کشور تایوان پرداختند نتایج پژوهش داد که از بین ویژگی‌های هیات مدیره، اندازه هیأت مدیره، استقلال هیات مدیره و درصد مالکیت اعضای هیأت مدیره و تسریع در گزارشگری سالانه و میان دوره‌ای رابطه معناداری وجود می‌شود.

ایزمی و همکاران[۴](۲۰۱۰) [۲۸] در پژوهشی به بررسی تأثیر نوع مالکیت حاکم بر شرکت‌ها بر به‌موقع بودن گزارشگری مالی پرداختند. یافته‌های حاصل از این پژوهش بیانگر آن است که شرکت‌هایی که دارای سطح متوسطی از مالکیت نهادی هستند، و همچنین شرکت‌هایی که دارای مالکیت خارجی عمده‌ای هستند، صورت‌های مالی حسابرسی شده خود را با تأخیر کمتری منتشر می‌کنند و گزارشگری به موقع‌تری دارند.

---

1 Altman, E., Hotchkiss
2 Ibadin at el
3 Wu and Liu
4 Iszmi at el

www.SID.ir

Archive of SID

بادآور نهندی و احمدلو(۱۳۹۵) [۲]، به بررسی ارتباط بین مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی و اعتبار سودهای گزارش شده و نیز ارتباط این مکانیزم ها با مدیریت فرصت طلبانه سود پرداختند.نتایج حاصل از پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی و سطح ارائه مجدد سودهای گزارش شده ارتباط وجود ندارد و نیز بین این مکانیزم ها و مدیریت فرصت طلبانه سود جز در مورد استقلال اعضای هیات مدیره ارتباطی وجود ندارد.

حیدرپور و طاهروردی(۱۳۹۴) [۵]، به بررسی رابطه بین مدیریت سود و حاکمیت شرکتی بر کیفیت سود، پرداختند. نتایج حاصل از پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که بین مدیریت سود وکیفیت سود رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که بین حاکمیت شرکتی و کیفیت سود و همچنین بین مدیریت سود و حاکمیت شرکتی و کیفیت سود رابطه معناداری وجود دراد.

مهدوی و تقوی (۱۳۹۴) [۱۶]، در پژوهشی به بررسی بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی و ساختار مالکیت با مدیریت سود پرداختند. نتایج حاصل از پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد ک نقش حاکمیت شرکتی زمانی مفید تر است که مدیران از منافع سهامداران منحرف می‌شوند. همچنین حاکمیت شرکتی وقوع مدیریت سود را کاهش می‌دهد و درک سرمایه‌گذاران را از اعتبار عملکرد شرکت‌ها که بوسیله سودها در شرایط مدیریت سود ارزیابی می شود را بهبود می بخشند.

مجتهدزاده و اثنی‌عشری(۱۳۹۳) [۱۲]، به بررسی رابطه خصوصی سازی و ساز و کارهای نظام راهبری شرکتی با سرعت گزارشگری و عملکرد مالی شرکت‌ها پرداخت. نتایج حاصل از پژوهش حاکی از آن است که عملکرد مالی چنین بنگاه‌هایی بعد از خصوصی‌سازی به گونه‌ای معنادار افزایش یافته است و با ساز و کارهای تمرکز مالکیت، استقلال هیات مدیره و نوع (کیفیت) حسابرس رابطه ی معناداری دارد. سرعت گزارشگری مالی پس از خصوصی سازی نیز گرچه بهبود یافته است، اما معنادار نیست و مالکیت نهادی رابطه‌ی معناداری با بهبود آن دارد.

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به اهداف پژوهش و مبانی نظری، فرضیه‌های پژوهش بصورت زیر بیان می‌شوند:

فرضیه ۱: بین مکانیزیم‌های حاکمیت شرکتی و به موقع بودن سود رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه ۱-۱: بین میزان استقلال هیات مدیره و به موقع بودن سود رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه ۱-۲: بین تمرکز مالکیت و به موقع بودن سود رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه ۱-۳: بین ساختار مالکیت و به موقع بودن سود رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه ۱-۴: بین مالکیت نهادی و به موقع بودن سود رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه ۲: بین مکانیزیم‌های حاکمیت شرکتی و به موقع بودن سود شرکت‌های با آشفتگی مالی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه ۲-۱: بین میزان استقلال هیات مدیره و به موقع بودن سود شرکت‌های با آشفتگی مالی رابطه معناداری وجود دارد.

www.SID.ir

Archive of SID

فرضیه ۲-۲: بین تمرکز مالکیت و به موقع بودن سود شرکت‌های با آشفتگی مالی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه ۲-۳: بین ساختار مالکیت و به موقع بودن سود شرکت‌های با آشفتگی مالی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه ۲- ۴: بین مالکیت نهادی و به موقع بودن سود شرکت‌های با آشفتگی مالی رابطه معناداری وجود دارد.

روش پژوهش

این پژوهش کاربردی است. طرح پژوهش آن از نوع شبه تجربی و با استفاده از رویکرد پس رویدادی انجام شده است. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز در بخش مبانی و پیشینه از روش کتابخانه‌ای استفاده شده است. داده‌های میدانی مورد نیاز شرکت‌های منتخب با مراجعه به صورت‌های مالی، یادداشت‌های توضیحی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران موجود در سامانه مدیریت پژوهش سازمان بورس اوراق بهادار تهران و ره‌آورد نوین گردآوری شده است.

جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه

جامعه آماری این پژوهش از نظر مکانی محدود به شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در قلمرو زمانی ۱۳۸۷تا۱۳۹۲ است. برای تعیین نمونه آماری، شرکت‌هایی از جامعه آماری یادشده انتخاب خواهند شد که:

۱. قبل از سال ۱۳۸۶ وارد بورس شده‌اند و طی دوره مورد بررسی تغییر دوره مالی نداشته باشند.

۲. پایان سال مالی آن‌ها اسفند باشد.

۳. شرکت‌ها جزء بانک‌ها و موسسات مالی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه گری و هلدنیگ و لیزینگ نباشند.

۴. در طول دوره مورد بررسی تغییر سال مالی نداشته باشد.

۵. در طول دوره مورد بررسی در بورس فعال بوده باشند.

۶. صورت‌های مالی حسابرسی نشده شرکت،در دوره مالی مورد مطالعه در دسترس باشد.

با در نظر گرفتن این محدودیت‌ها سرانجام ۷۶۸ سال- شرکت برای فرضیه اصلی اوّل و ۱۷۶ سال – شرکت برای فرضیه اصلی دوّم مورد بررسی قرار گرفت.

الگوهای آزمون فرضیه‌ها

جهت آزمون فرضیه‌ها از مدل رگرسیونی لیم و همکاران (۲۰۱۴) [۳۳] استفاده شده است.

$$Timeliness_{it}= \alpha+\beta_1 BRDSZE_{it} + \beta_2 Concenowner_{it}+ \beta_3 OwnerType_{it} + \beta_4 InstiOwner_{it} + \beta_5 Size_{it}+\beta_6 Leverge_{it}+ \beta_7 BadNews_{it}+\beta_8 MTB_t+ e_{it}$$

جهت آزمون فرضیه دوّم ابتدا با استفاده از مدل تعدیل شده آلتمن شرکت‌هایی که دچار آشفتگی مالی شده بودند از دیگر شرکت‌ها جدا شدند و در نتیجه نمونه آماری فرضیه دوّم، فقط شامل شرکت‌های

www.SID.ir

Archive of SID

می‌شود که در حالت آشفتگی کامل بسر می‌برند (مقدار متغیر آشفتگی مالی کمتر از ۰/۳باشد). سپس با استفاده از مدل رگرسیونی مذکور فرضیه دوّم مورد آزمون قرار گرفت.

خلاصه مدل تعدیل شده آلتمن، متغیرها و محدوده های آن به شرح زیر است:

$$\text{Adjusted-Z'-score} = 0.291\ X_1 + 2.458\ X_2 - 0.301\ X_3 - 0.079\ X_4 - 0.05\ X_5$$

که در آن Z = شاخص کل و X_1 =نسبت سرمایه در گردش به کل دارایی‌ها، X_2=نسبت سود انباشته به کل دارایی، X_3 =نسبت سود قبل از بهره و مالیات به کل دارایی، X_4 =نسبت ارزش دفتری سهام به ارزش دفتری بدهی‌ها و X_5 = نسبت فروش به کل دارایی‌ها.

اگر $Z'\text{-score} \geq 0/3$ شرکت در محدوده سلامت مالی قرار دارد. اگر $Z'\text{-score} < 0/3$ شرکت در محدوده درماندگی مالی قرار دارد.

متغیرهای پژوهش

متغیر وابسته

به موقع بودن سود(Timeliness): برای به دست آوردن به هنگام بودن سود از مدل بیکس و براون[1] (۲۰۰۶) [۲۱] استفاده شده است. برای بدست آوردن سرعت کشف قیمت از سود شرکت، از گزارش‌های مالی منتهی به پایان سال مالی حسابرسی نشده استفاده کرده است. این مقیاس در واقع این را می‌سنجد که اطلاعات مالی شرکت با چه سرعتی در قیمت سهام منعکس می‌شود. و قیمت سهام یک شرکت با چه میزان دقتی ارزش بازار را در ۱۴ روز پس از انتشار گزارش موقت منتهی به پایان سال مالی تقریب می‌زند.

$$\text{Timeliness} = \frac{\sum_{t=-364}^{t=0} |\{\ln(P_0) - \ln(P_t)\} - \{\ln(I_0) - \ln(I_t)\}|}{365}$$

متغیر P_t قیمت نهایی سهام و I_t شاخص بازار هر دو در روز t می‌باشد. P_0 قیمت نهایی سهام ۱۴ روز پس از تاریخ انتشار سود است. هر چه ارزش مقدار متغیر به موقع بودن کمتر باشد به این معنی است که کشف قیمت سریع تر است. یعنی اطلاعات مالی به طور به موقع‌تری روی قیمت سهام شرکت منعکس می‌شود.

متغیرهای مستقل

استقلال هیأت مدیره (BRDSIZE): در پژوهش حاضر از نسبت مدیران غیر مؤظف هیأت مدیره به کل اعضاء برای سنجش میزان استقلال اعضای هیأت مدیره استفاده شده است.

تمرکز مالکیت(Concenowner): مطابق با تعریف فاسبرگ[2](۲۰۰۴) [۲۶] از تمرکز مالکیت، درصد سهام نگهداری شده در اختیار سهامداران بالای ۵ درصد برای سنجش متغیر تمرکز مالکیت استفاده شد.

ساختار مالکیت(OwnerType): برای سنجش ساختار مالکیت تاکید این پژوهش روی بررسی اثر ساختار مالکیت شرکت‌ها از حیث میزان خصوصی‌تر بودن آنها بر روی به موقع بودن سود.

[1] Beekes and Brown
[2] Fasbery

www.SID.ir

Archive of SID

مالکیت نهادی(InstiOwner): مالکیت نهادی طبق تعریف پورحیدری و همتی (۱۳۸۳) [۳] برابر درصد سهام نگهداری شده توسط شرکت‌های دولتی و عمومی از کل سهام سرمایه است که این شرکت‌ها شامل شرکت‌های بیمه، مؤسسه‌های مالی، بانک‌ها، شرکت‌های دولتی و دیگر اجزای دولت است.

متغیرهای کنترلی

اندازه شرکت(Size): اندازه شرکت است که همان لگاریتم طبیعی کل دارایی‌هاست.

ارزش بازار بر ارزش دفتری(MTB): برابر نسبت ارزش بازار حقوق صاحبان سهام به ارزش دفتری آن.

اخبار بد(BadNews): یک متغیر مصنوعی است که اگر تغییرات در سود سالیانه منفی باشد برابر با ۱ و در غیر اینصورت برابر با صفر می‌باشد.

اهرم مالی(Leverage): برابر با تقسیم کل بدهی‌ها بر کل دارایی‌ها.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

محاسبات آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش، شامل میانگین، میانه، انحراف معیار، حداکثر و حداقل است که اطلاعات مرتبط با آنها بطور خلاصه در جدول شماره ۱و ۲ نشان داده شده است.

جدول شماره ۱. آمار توصیفی متغیرهای فرضیه اوّل پژوهش(کل شرکت‌های نمونه)

متغیرهای تحقیق	میانگین	میانه	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
به موقع بودن	۰/۳۱۴۳۴	۰/۱۹۸۲۷	۰/۸۹۰۵	۰/۰۱۴	۱۱/۲۴۴
استقلال هیات مدیره	۳/۱۶۳۰۲	۳/۵۰۰	۱/۷۷۵۲	۰/۰۰۰	۳۵/۰۰
تمرکز مالکیت	۱/۲۷۴۶۴	۰/۷۶۸۵۰	۵/۷۵۳۴	۰/۰۷۸	۷۸/۲۲۰
ساختار مالکیت	۱/۲۷۲۹۷	۰/۹۸۲۳۵	۵/۶۲۹۱	۰/۰۰۰	۹۶/۷۷۰
مالکیت نهادی	۰/۹۲۳۹۷	۰/۳۸۶۹۵	۵/۱۶۱۸	۰/۰۰۰	۸۰/۱۷۰
اندازه شرکت	۱۲/۴۸۲۳	۱۲/۱۱۱	۱/۳۱۶۵	۱۰/۰۳	۱۸/۷۱۸
ارزش بازار به دفتری	۲/۲۲۶۷۹	۱/۶۸۱۹	۳/۰۹۰۱	۲۵/۹۱-	۵۱/۷۰۸
اخبار بد	۰/۵۱۶۹۳	۱/۰۰۰	۰/۵۰۰۱	۰/۰۰۰	۱,۰۰۰
اهرم مالی	۰/۶۷۷۳.	۰/۶۴۰۰	۰/۳۸۸۷	۰/۰۰۱	۵/۲۴۰

متغیر به موقع بودن سود با ۷۶۸ مشاهده(سال-شرکت) طی ۶ سال به ترتیب دارای، میانگین، حداقل، حداکثر برابر۰/۳۱۴۳۴۹۹ ، ۰/۰۱۴۳۰، ۱۱/۲۴۳۶۶ می‌باشد. هر چه مقدار متغیر به موقع بودن سود کمتر باشد نشان دهنده به موقع‌تر بودن سود است.

www.SID.ir

Archive of SID

جدول شماره ۲. آمار توصیفی متغیرهای فرضیه دوّم پژوهش(شرکت‌های آشفته مالی)

متغیرهای تحقیق	میانگین	میانه	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
به موقع بودن	۱/۶۲۵۷	۱/۶۳۸۱	۰/۷۶۹۶۶	۰/۳۷۰	۲/۲۶
استقلال هیات مدیره	۳/۷۷۳۳۰	۳/۵۰۰	۵/۰۹۳۶	۰/۰۰۰	۳۵/۰۰۰
تمرکز مالکیت	۰/۸۰۲۷۷	۰/۷۲۶۹۵	۱/۳۱۲۶۰	۰/۰۰۰	۱۷/۹۵۰
ساختار مالکیت	۱/۶۰۵۷۰	۰/۹۹۶۲۵	۵/۸۱۱۶۵	۰/۰۰۰	۴۵/۶۱۰
مالکیت نهادی	۰/۴۵۱۱۶	۰/۳۶۸۹۰	۰/۴۲۱۳	۰/۰۰۰	۴/۴۶۰
اندازه شرکت	۱۲/۵۷۶۴	۱۲/۳۸۹۱	۱/۷۵۴۲	۰/۰۰۰	۱۸/۷۱۸
ارزش بازار به دفتری	۱/۹۹۹۴۵	۱/۲۱۸۰۴	۵/۱۰۲۴	۲۵/۹-	۵۱/۷۰۸
اخبار بد	۰/۶۹۸۸۶	۱/۰۰۰	۰/۴۶۰۰۶	۰/۰۰۰	۱,۰۰۰
اهرم مالی	۰/۸۵۳۴.	۰/۷۴۰۰۰	۰/۵۴۵۸	۰/۰۰۱	۵/۲۴۰

برای متغیرهای فرضیه دوّم، متغیر به موقع بودن سود، با ۱۷۶ مشاهده طی ۶ سال به ترتیب دارای، میانگین، حداقل، حداکثر برابر ۱/۶۲۵۷ ، ۰/۳۷۰ ، ۲/۲۶ می‌باشد. همانطور که مشاهده می‌شود میانگین متغیر به موقع بودن سود شرکت‌های درمانده مالی بیشتر از کل شرکت‌های مالی است. این رقم بیانگر آن است که شرکت‌های درمانده مالی نسبت‌به کل شرکت‌های نمونه، سود را به موقع گزارش نمی‌کنند.

آمار استنباطی

برای بررسی تاثیر متغیرهای مستقل بر وابسته از تحلیل رگرسیون استفاده شده است. به منظور اطمینان از وجود اثرات مشترک متغیرها از همدیگر و یا به عبارت دیگر اطمینان از وجود عدم هم خطی بین متغیرها از شاخص عامل تورم واریانس اقدام گردید مقادیر شاخص عامل تورم واریانس برای متغیرها معنی‌دار نبود چرا که عامل تورم واریانس برای همه متغیرها کمتر از ۵ بود. برای تضمین اینکه کدام از یک متدهای روش حداقل مربعات معمولی و مدل ترکیبی از کارآیی بیشتری برخوردارند از آزمون F لیمر استفاده شد. در مرحله دوّم برای مشخص کردن اینکه برای تخمین مدل از روش اثرات ثابت استفاده کنیم و یا از اثرات تصادفی، از آزمون هاسمن استفاده می‌شود.

جدول شماره ۳، آزمون معنی‌داری کل مدل برای فرضیه اصلی اوّل

شرح	مقدار آماره	درجه آزادی	سطح معناداری
آزمون F	۱/۵۴۰	۸/۶۸۹۵	۰/۰۰۰
آزمون هاسمن	۱۶۸/۲۰	۸	۰/۰۰۰

www.SID.ir

Archive of SID

جدول شماره۴، آزمون معنی‌داری کل مدل برای فرضیه اصلی دوّم

شرح	مقدار آماره	درجه آزادی	سطح معناداری
آزمون F	۱/۴۸	۸/۱۵۵۸	۰/۰۰۰۰
آزمون هاسمن	۱۵۴/۳۸	۸	۰/۰۰۰

همانگونه که در جداوّل ۳ و ۴ ملاحظه می‌شود مقدار سطح معناداری محاسبه شده برابر صفر و کوچکتر از ۵ درصد است و استفاده از روش حداقل مربعات معمولی در این صورت ناسازگار بوده و کارآیی هم نخواهد داشت و لذا بایستی به نتایج مدل ترکیبی دقت نمود. سطح معناداری محاسبه شده در آزمون هاسمن فرضیه‌ها برابر صفر و کوچکتر از ۵ درصد است. بنابراین می‌توان به این نتیجه رسید که بهترین نوع برآورد، روش اثرات ثابت است.

آزمون فرضیه اصلی اوّل

جدول شماره۵، نتایج برآورد مدل پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول شماره۵، ضرایب مدل رگرسیون به روش اثرات ثابت جهت فرضیه اوّل و فرضیه‌های فرعی آن

اجزای مدل	ضرایب(β)	خطای استاندارد (Std, Error)	آمارهt	سطح معنی داری(Sig)	نوع رابطه
عدد ثابت	-۰/۹۳۷۹۶	۰/۰۸۲۸۲۸	-۱۱/۳۲۴۱۸	۰/۰۰۰۰	معنادار و منفی
استقلال هیات مدیره	-۰/۰۰۹۷۶	۰/۰۰۴۷۲۸	-۲/۰۶۵۵۷۱	۰/۰۳۸۹	معنادار و منفی
تمرکز مالکیت	۰/۰۰۶۰۹۴	۰/۰۰۱۸۶۹	۳/۲۶۰۴۴۰	۰/۰۰۱۱	معنادار
ساختار مالکیت	۰/۰۰۷۲۸۸	۰/۰۰۱۴۹۶	۴/۸۷۲۷۵۸	۰/۰۰۰۰	معنادار
مالکیت نهادی	-۰/۰۰۹۷۷	۰/۰۰۲۰۸۴	-۴/۶۸۸۸۶۱	۰/۰۰۰۰	معنادار
اندازه شرکت	-۰/۰۵۱۵۵	۰/۰۰۶۳۳۲	-۸/۱۴۲۱۳۴	۰/۰۰۰۰	معنادار و منفی
ارزش دفتری به بازار	۰/۰۱۰۵۷۸	۰/۰۰۲۷۳۵	۳/۸۷۰۵۶۱	۰/۰۰۰۱	معنادار
اخبار بد	۰/۰۲۴۸۴۰	۰/۰۱۶۸۰۲	۱/۴۷۸۳۵۰	۰/۱۳۹۴	بی معنا
اهرم مالی	-۰/۰۳۴۸۱	۰/۰۲۱۷۱۷	-۱/۶۰۲۷۶۰	۰/۱۰۹۰	بی معنا
	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره F	احتمال آماره F	دوربین واتسون

www.SID.ir

Archive of SID

اجزای مدل	ضرایب(β)	خطای استاندارد (Std, Error)	آمارهt	سطح معنی داری(Sig)	نوع رابطه
آماره‌های وزن دار	۰/۱۸۹۱۸	۰/۱۶۶۴۱	۸/۳۰۹۴۶۵	۰/۰۰۰۰	۱/۵۹۷۱
آماره‌های بدون وزن	۰/۱۸۹۱۸	--	--	--	۱/۵۹۷۱

آماره دوربین واتسون برای مدل رگرسیونی محاسبه شده است که عدد ۱/۵۹۷۱را نشان می‌دهد از انجا که این عدد بین (۵/ ۲- ۵ /۱) قرار دارد، وجود نداشتن همبستگی در اجزاء مدل رگرسیونی مدل فوق را اثبات می‌کند. مقدار ضریب تعیین مدل نشان می‌دهد که مجموعاً نزدیک ۰/۱۸۹۱۸ درصد از تغییرات حاصله در متغیر وابسته می‌تواند توسط متغیرهای مستقل و معنی دارشده در این مدل توضیح داده شود.

فرضیه ۱-۱ به بررسی رابطه بین درصد استقلال هیأت مدیره و به موقع بودن سود می‌پردازد. با توجه به آمارهT و مقدار P-Value این متغیر و منفی بودن β، نتایج نشانگر معناداری این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. یافته‌ها نشان می‌دهد که میزان استقلال هیات مدیره با به موقع بودن سود رابطه معنادار و منفی دارد. نتایج آزمون با نتایج پژوهش زهرا و پیرس[1] (۱۹۹۲)[۴۰] و ارگان و همکاران[2] (۲۰۰۵)[۳۴]،مطابقت ندارد.آنها در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که وجود تعداد بیشتر اعضای غیرموظف در هیات مدیره، عملکرد شرکت را بهبود می‌بخشد.

در فرضیه ۱-۲ به بررسی رابطه بین درصد تمرکز مالکیت و به موقع بودن سود پرداخته شد. نتایج حاکی از آن است که بین تمرکز مالکیت و به موقع بودن سود رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتیجه آزمون با پژوهش انجام شده توسط لیم و همکاران (۲۰۱۴) [۳۳] و ماه آورپور (۱۳۸۶) [۱۱]، مطا بقت دارد.

فرضیه ۱-۳ به این صورت مطرح شده است که بین ساختار مالکیت و به موقع بودن سود رابطه معناداری وجود دارد. ضریب متغیر درصد ساختار مالکیت برابر با ۰/۰۰۷۲۸۸می‌باشد. با توجه به آمارهT و مقدار P-Value این متغیر، نتایج نشانگر معناداری این ضریب در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد. یافته‌ها نشان می‌دهد که میزان ساختار مالکیت با به موقع بودن سود رابطه مثبت و معناداری دارد.

فرضیه ۱-۴ بیان می‌کند که بین درصد مالکیت نهادی و به موقع بودن سود رابطه معناداری وجود دارد. مقادیر جدول ۵ نشان دهنده‌ی این است که در سطح خطای۵ درصد، آماره‌ی t برابر با ۴/۶۸۸۸۶۱- است. منفی بودن β نماینگر این است که بین مالکیت نهادی و به موقع بودن سود رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

[1] Zahra and Pearce
[2] Oregan et al.

www.SID.ir

Archive of SID

آزمون فرضیه اصلی دوّم

جدول شماره۶، ضرایب مدل رگرسیون به روش اثرات ثابت جهت فرضیه اصلی دوّم و فرضیه‌های فرعی آن

اجزای مدل	ضرایب(β)	خطای استاندارد (Std, Error)	آماره t	سطح معنی داری(Sig)	نوع رابطه
عدد ثابت	-۱/۷۷۵۱۷۳	۰/۱۷۳۳۰۰	-۱۰/۲۴۳	۰/۰۰۰۰	معنادار و منفی
استقلال هیات مدیره	۰/۰۱۴۷۲۶	۰/۰۰۳۷۷۹	۳/۸۹۶۵۲	۰/۰۰۰۱	معنادار
تمرکز مالکیت	۰/۰۷۳۲۰۵	۰/۰۲۲۶۱۳	۳/۲۳۷۳۶	۰/۰۰۱۲	معنادار
ساختار مالکیت	-۰/۱۱۷۶۹۵	۰/۰۷۱۸۸۴	-۱/۶۳۷۳	۰/۱۰۱۸	بی معنا
مالکیت نهادی	۰/۰۱۳۹۴۹	۰/۰۰۳۵۷۷	۳/۸۹۹۶۹	۰/۰۰۰۱	معنادار
اندازه شرکت	-۰/۰۰۵۰۶۴	۰/۰۱۳۱۸۷	-۰/۳۸۳۹	۰/۷۰۱۰	بی معنا
ارزش بازار به ارزش دفتری	۰/۰۱۱۸۳۹	۰/۰۰۳۹۹۲	۲/۹۶۵۵۰	۰/۰۰۳۱	معنادار
اخبار بد	۰/۰۶۶۰۹۶	۰/۰۴۲۲۵۱	۱/۵۶۴۳۴	۰/۱۱۷۹	بی معنا
اهرم مالی	۰/۰۶۸۵۰۰	۰/۰۳۶۴۳۸	۱/۸۷۹۹۱	۰/۰۶۰۳	بی معنا
	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره F	احتمال آماره F	دوربین واتسون
آماره‌های وزن دار	۰/۳۰۶۰۰۰	۰/۲۰۶۴۵	۳/۰۷۳۷۶	۰/۰۰۰۰۳	۱/۷۴۵۱۲
آماره‌های بدون وزن	۰/۰۳۰۶۰۰	--	--	--	۱/۷۴۵۱۲

در جدول شماره ۶ آماره دوربین، وجود نداشتن همبستگی در اجزاء مدل رگرسیونی مدل فوق را اثبات می‌کند. مقدار ضریب تعیین مدل نشان می‌دهد که مجموعاً نزدیک ۰/۳۰۶۰۰ درصد از تغییرات حاصله در متغیر وابسته می‌تواند توسط متغیرهای مستقل و معنی دارشده در این مدل توضیح داده شود. آماره F نیز با توجه به اینکه میزان احتمال آن برابر (۰/۰۰۰) است نشان می‌دهد که مدل رگرسیون یادشده با ۹۹ درصد اطمینان درست است و کل رگرسیون معنی دار است.

فرضیه ۲-۱ بیان می‌کند که بین درصد استقلال هیات مدیره و به موقع بودن سود با تاکید بر آشفتگی مالی شرکت‌ها رابطه معناداری وجود دارد. یافته‌ها نشان می‌دهد که میزان استقلال هیات مدیره با به موقع بودن سود با تاکید بر آشفتگی مالی شرکت‌ها رابطه مثبت معنادار داشته باشد.

www.SID.ir

Archive of SID

در فرضیه ۲-۲ به بررسی رابطه بین تمرکز مالکیت و به موقع بودن سود با تاکید بر آشفتگی مالی شرکت‌ها پرداخته شد. مقادیر جدول شماره۶ ، بیانگر این مطلب است که بین درصد تمرکز مالکیت و به موقع بودن سود رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

فرضیه فرعی ۲-۳ حاکی از آن است که بین ساختار مالکیت و به موقع بودن سود با تاکید بر آشفتگی مالی شرکت‌ها رابطه معناداری وجود دارد. ضریب متغیر ساختار مالکیت برابر با ۰/۱۱۷۶۹۵-می‌باشد. اما با توجه به آمارهt و مقدار سطح معناداری این متغیر، نتایج نشانگر معنادار نبودن این رابطه در سطح خطای ۵ درصد می‌باشد

فرضیه فرعی ۲-۴ بیان می‌کند که بین درصد مالکیت نهادی و به موقع بودن سود با تاکید بر آشفتگی مالی شرکت‌ها رابطه معناداری وجود دارد. یافته‌ها نشان می‌دهد که درصد مالکیت نهادی با به موقع بودن سود شرکت‌های درمانده مالی رابطه مثبت معناداری دارد. نتایج آزمون با نتایج پژوهش فضل‌زاده و همکاران(۱۳۸۸) سازگار می‌باشد.

نتیجه گیری

در فرضیه ۱-۱ رابطه بین میزان استقلال هیات مدیره و به موقع بودن سود مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهد که، بین میزان استقلال هیات مدیره و به موقع بودن سود رابطه معکوس و معناداری وجود دارد. درواقع نقش مدیران غیرموظف در ایران، مطابق با تئوری نمایندگی نمی‌باشد. که نتیجه پژوهش موردنظر با پژوهش مشایخ و اسماعیلی(۱۳۸۵) مطابقت دارد. در فرضیه ۲-۱ رابطه بین میزان استقلال هیات مدیره و به موقع بودن سود با تاکید بر آشفتگی مالی شرکت‌ها مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهد، زمانی که شرکت دچار آشفتگی مالی شده است افزایش تعداد مدیران غیر موظف در هیأت مدیره سبب افزایش سرعت در بهایابی و یا به موقع‌تر شدن سود شده است. درواقع، نقش مدیران غیرموظف در شرکت‌های با بحران مالی، مطابق با تئوری نمایندگی می‌باشد. همچنین نتیجه آزمون مورد نظر با پژوهش بیکس و همکاران (۲۰۰۴) مطابقت دارد. در فرضیه ۱-۲ و فرضیه ۲-۲ رابطه بین تمرکز مالکیت و به موقع بودن سود بررسی شده است، نتایج نشان می‌دهد که بین تمرکز مالکیت و به موقع بودن سود شرکت‌ها، هم در زمانی که در آشفتگی مالی به سر می‌برند و هم در زمانی در سلامت مالی به سر می‌برند رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. که نتایج آزمون با نتایج ماه آورپور (۱۳۸۶) و لیم وهمکاران (۲۰۱۴)، مطابقت دارد و با نتایج پژوهش بوزک و بوزک (۲۰۰۷) سازگار نمی‌باشد. در فرضیه ۱-۳ رابطه بین ساختار مالکیت (ترکیب سهام داران) و به موقع بودن سود مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از آزمون نشان می‌دهد که رابطه مثبت و معناداری بین ساختار مالکیت و به موقع بودن سود وجود دارد. با توجه به نتایج پژوهش مالکان خصوصی برای کسب اعتماد بیشتر سرمایه‌گذاران، موجب کاهش هزینه‌های نمایندگی و هزینه‌های سرمایه، و درنتیجه افشاهای به موقع‌تری می‌شوند. نتایج آزمون با نتایج پژوهش اعنمادی و همکاران (۱۳۸۸) سازگار می‌باشد. فرضیه فرعی ۲-۳ نشان می‌دهد در هنگامی که شرکت‌ها در آشفتگی مالی به سر می‌برند رابطه معناداری بین ساختار مالکیت و به موقع بودن سود وجود ندارد. یعنی میزان خصوصی‌تر بودن سهام‌داران تاثیر معناداری بر به موقع بودن سود ندارد. نتایج حاصل از آزمون پژوهش با

www.SID.ir

Archive of SID

پژوهش مجتهدزاده و اثنی عشری(۱۳۹۳) مطابقت دارد. در فرضیه ۱-۴ رابطه بین مالکیت نهادی و به موقع بودن سود مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از آزمون نشان می‌دهد که بین مالکیت نهادی و به موقع بودن رابطه معکوس و معناداری وجود دارد. که نتیجه این پژوهش با پژوهش لیم و همکاران (۲۰۱۴) و نمازی و همکاران (۱۳۸۷) مطابقت دارد. در فرضیه ۲-۴ رابطه بین مالکیت نهادی و به موقع بودن سود، شرکت‌هایی در آشفتگی مالی به سر می‌برند مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهد که بین مالکیت نهادی و به موقع بودن سود شرکت‌هایی که دچار بحران مالی شده‌اند رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در بررسی تاثیر مالکیت نهادی بر به موقع بودن سود شرکت‌های درمانده مالی، نتایج حاصل از داده‌ها نشان می‌دهد که مالکیت نهادی به صورت مثبت بر به موقع بودن سود شرکت تاثیرگذار است. درنتیجه نتایج آزمون با نتایج پژوهش فضل‌زاده و همکاران(۱۳۸۸) مطابقت دارد.

پیشنهادهای پژوهش

۱. با توجه به یافته‌های بدست آمده در مورد اثرات ساختار مالکیت پیشنهاد می‌شود سرمایه‌گذاران قبل از سرمایه‌گذاری به ترکیب سهام‌داران توجه بیشتری داشته باشند.

۲. با توجه به نتایج فرضیه اوّل توصیه می‌شود که پیش نویس آیین‌نامه راهبری شرکتی بورس اوراق بهادار تهران، وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های هیأت مدیره و مدیرعامل را به طور صریح و روشن مشخص سازد و هیچ‌گونه تداخلی با یکدیگر نداشته باشد، اما متاسفانه در کشور ما این وظیفه (مدیر عامل و هیات مدیره) به خوبی تفکیک نشده است.

۳. با توجه به تاثیر مثبت مدیران غیر موظف و مالکیت نهادی بر به موقع بودن سود، در مواقعی که شرکت در آشفتگی مالی به سر می‌برد. توصیه می‌شود راهکارها و آئین نامه‌ها به گونه‌ای تدوین شود که مدیران غیر موظف نقش موثرتری در راهبرد شرکت‌ها داشته باشند و شرکت‌ها باید به حضور پر رنگ‌تر مدیران غیر موظف در هیأت مدیره شرکت توجه بیشتری داشته باشند.

فهرست منابع

۱. اعتمادی، حسین و یارمحمدی،اکرم.(۱۳۸۲).« بررسی عوامل موثر بر گزارشگری میان دوره‌ای به موقع در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران». **مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز**، صص ۸۷ -۹۹.

۲. بادآورنهندی،یونس، احمدلو، حمزه.(۱۳۹۵). «بررسی ارتباط بین مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی و اعتبارسودهای گزارش شده». **مجله تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، شماره ۳۱، صص ۶۷-۵۰.

۳. پورحیدری، امید، همتی، داود.(۱۳۸۳). «بررسی اثر قراردادهای بدهی، هزینه‌های سیاسی، طرح‌های پاداش و مالکیت بر مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران». **بررسی-های حسابداری و حسابرسی**، شماره ۳۶ ، صص۴۷ – ۶۳.

۴. حساس یگانه، یحیی.(۱۳۸۵). حاکمیت شرکتی در ایران، **فصلنامه حسابرس**، شماره ۳۲.

www.SID.ir

Archive of SID

۵. حیدرپور،فرزانه، طاهروردی، مجید.(۱۳۹۴). « تاثیرمدیریت سود بررابطه حاکمیت شرکتی وکیفیت سود».**مجله مطالعات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، شماره ۱۵، صص ۵۷-۴۴.

۶. زنجیردار، مجید، رضایی، فرزین و میرمیران، جابر.(۱۳۹۰). «بررسی رابطه بین نوع مالکیت و عملکرد عملیاتی شرکت‌ها. مطالعات کمی در مدیریت، شماره ۴، صص ۱۳۱ - ۱۶۱.

۷. فضل‌زاده، علیرضا، محمدزاده، پرویز، طهباز هندی، علی،(۱۳۸۸). «بررسی تاثیر ساختار مالکیت بر عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به تفکیک صنعت». **فصلنامه بورس اوراق بهادار**، شماره ۷. صص۳۲-۱۸.

۸. ماه آورپور، رحمان.(۱۳۸۶). «بررسی اثرات تمرکز مالکیت بر عملکرد شرکت‌های پذیرفته شد در بورس اوراق بهادار تهران». پایان نامه کارشناسی ارشد به راهنمایی دکتر شهناز مشایخ دانشکد علوم اجتماعی و اقتصاد دانشگا الزهرا.

۹. مجتهدزاده، ویدا، اثنی عشری، حمیده.(۱۳۹۳). «رابطه خصوصی سازی و ساز و کارهای نظام راهبری شرکتی با سرعت گزارشگری و عملکرد مالی». **مجلهی پیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز**، دوره ششم، شماره ی اوّل، صص ۱۱۵-۱۴۰.

۱۰. محمدی، شاپور، قالیباف اصل، حسن و مشکی، مهدی.(۱۳۸۸). «بررسی اثر ساختار مالکیت تمرکز و ترکیب بر بازدهی و ارزش شرکت‌های پذیرفته در بورس اوراق بهادار تهران». **مجله تحقیقات مالی**، شماره ۲۸، صص ۸۸-۶۹.

۱۱. مشایخ، شهناز و اسماعیلی، مریم .(۱۳۸۵). «بررسی رابطه بین کیفیت سود و برخی از جنبه‌های اصول راهبری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران». **بررسی‌های حسابداری و حسابرسی**، شماره ۴۵، صص ۲۵- ۴۴.

۱۲. مهدوی،سهیلا، تقوی، زهره.(۱۳۹۴). « بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی وساختارمالکیت با مدیریت سود دربورس اوراق بهادار تهران».**مجله تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، شماره ۲۸، صص ۱۱۱-۱۰۰.

۱۳. نمازی، محمد و کرمانی، احسان.(۱۳۸۷). « تأثیر ساختار مالکیت بر عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران». **بررسی‌های حسابداری و حسابرسی**، شماره ۵۳، صص ۸۳-۱۰۰.

14. Altman, E., Hotchkiss, E. (2006). "Corporate Financial Distress and Bankruptcy: Predict and Avoid Bankruptcy", Analyze and Invest in Distressed Debt.Hoboken, New Jersey, U.S.A. John Wiley & Sons, Inc.

15. Altman, E.I. September. (1968). "Financial ratios, discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy", **Journal of Finance**, Vol. 23, nr. 4, p. 589-609

www.SID.ir

Archive of SID

16. Beekes, W. and Brown, P. (2006). "Do better-governed Australian firms make moreinformative disclosures", **Journal of Business Finance and Accounting**, Vol. 33, No. 3/4, pp. 422-450.
17. Beesley, M. E and S. C. Littlechild. (1989). "The Regulation of Privatized Monopolies in the United Kingdom the RAND", **Journal of Economics**, Vol. 20, No. 3 (autumn), pp. 454-472.
18. Bozec, Y. Bozec, R. (2007). "Ownership concentration and corporate governance practices: substitution or expropriation effects", **Canadian Journal of Administrative Sciences / Revue Canadienne des Sciences del'Administration**, 24 (3), 182 – 195.
19. Bushee, B.J. (1998). "The Inflance of Institutional Investors on Myopic R&D Investment Bihavior", **Accounting Review**.
20. Conover, C.M., Miller, R.E., Szakmary, A. (2008). "The timeliness of accounting disclosures in international security markets", **Int. Rev. Financ. Anal**. 17, 849–869.
21. Forsberg, R. (1989). "Outside Directors and Managerial Monitoring", **Akron Business and Economic Review**. (summer), 24-32
22. Ibadin, I. M, Izedonmi, F; Ibadin, P. O. (2012). "The Association between Selected Corporate Governance Attributes Company Attributes and Timeliness of Financial Reporting in Nigeria", **Research Journal of Finance and Accounting**, 3 (9), 137-144.
23. Iszmi, I. & Ahmad Subhi, M. S. & Azwan, A. R. (2010). "The effect ofcompany ownership on the timeliness of financial perorying: Empirical evidence from Malaysia", **Unitar- Journal**, 6 (2), 20-35.
24. Kooy uL. Junga, Soo Young Kwonb.(2002). "Ownership structure and earnings informativeness Evidence from Korea
25. Leventis, S., & Weetman, P. (2004). "Timeliness of financial reporting: applicability of disclosure theories in an emerging capital market", **Accounting and Business Research**, 34(1), 43-56.
26. Lim R. (2006). "The Relationship between Corporate Governance and accounting Conservatism: Australian Evidence", Online http://www.ssrn.com.
27. Lim, M., Janice, H., & Peter, V.(2014). "Corporate ownership, corporate governance reform and timeliness of earnings: Malaysian evidence", **Journal of Contemporary Accounting & Economics**, 10, PP 32–45
28. Oregan, Philip, Odonnell, Daivid, Kennedy, Tom, Bontis, Nick, andCleary, Peter. (2005). " Board composition, non- exevutive directorsand governance cultures in Irish ICT firms: A CFO perspective,Corporate Governance",**International Journal of Business in Society**4
29. Peng, Mike W., Buck, Trevor, and Filatotchev. (2003). "Do outside directors and new manager's help improve firm performance? An exploratory study in Russian privatization, **Journal of World Business**, 38, pp: 348- 360.

www.SID.ir

Archive of SID

30. Postma, Theo, Ees, Hans V., and Sterken, Elmer. (2000). Top management team and board attributes and firm performance in theNetherlands", http://som.eldoc.ub.rug.nl/reports/19951999/themeE/1999/99E20/.
31. Wang,j.(2010)."Earnings Timeliness and Seasoned Equity Offering Announcement Effect", world **Accounting Frontiers Series-2nd conference**, University of Western Sydney, 204-223.
32. Wu. C and Liu. V. (2010). "The Release Timing of Annual Reports and Board Characteristics", **Accounting and Business Research**. Vol 41, No 6, pp: 69-93.
33. Yeo, G.H., Tan, P., Ho, K.W., Chen, S.S. (2002)."Corporate ownership structure and the informativeness of earnings", J. **Bus Financ Account**. 29, 1023–1046.
34. Zahra, Shaker A. and Pearce, John A. (1989). "Boards of directors andcorporate financial performance: A review and integrative model", **Journal of Management**, 2, pp: 291- 334

www.SID.ir

Archive of SID

Accounting & Auditing Researches, Winter 2019, No. 44. pp. 45-62

Investigation the Relationship between the Corporate Governance Mechanisms and Timeliness of Earning with Emphasis on the Corporate Financial Distress in Tehran Stock Exchange

Reza Jamei[1]©
Associate Prof of Accounting, Faculty of Humanity and Society, University of Kurdistan (UOK), Sanandaj, Iran& ICPA

Hawar Noorbakhsh[2]
Master of Accounting, Faculty of Humanity and Society, University of Kurdistan (uok), Sanandaj, Iran

(Received: 7 August 2017; Accepted: 10 January 2018)

Based on agency theory, the conflict of interest between owners and managers leads to agency costs. Laws related to corporate governance seek to mitigate these costs. Among Important tools in this area, the independence of the broad, ownership concentration, ownership structure and institutional ownership can be noted. This study aims to identify the relationship between corporate governance mechanisms and the timeliness of earnings, with an emphasis on financial distress in listed companies on the Stock Exchange in Tehran. Thus, 128 companies were investigated from 1387 to 1392. The timeliness of corporate earnings was measured by a stock price-based timeliness metric. At First, firms with financial distress of healthy financial firms were separated, using by the adjusted model of Altman. SPSS, Eviews, and Excel have been used to analyze data and testing research hypothesis. Then the test of the research hypotheses by multiple regression analysis using generalized least squares (GLS) through a combination of data was performed. The results show that the percentages of independence of the board and institutional ownership have a negative signifcant relationship with timeliness of earnings. And concentrations of ownership, ownership structure have significant and positive relationship with the timeliness of earnings. Also in firms with financial distress, the percentage of independence of the board, the percentage of institutional ownership and concentration of ownership have significant positive relationship with the timeliness of their earnings but there isn't any significant relationship between ownership structure and timeliness of earnings.

Keywords: Corporate Governance Mechanisms, Timeliness of Earning, Corporate Financial Distress, Adjusted Model of Altman.

[1] r.jamei@uok.ac.ir (Corresponding Author)
[2] hn.hesabdar@gmail.com

www.SID.ir